

بررسی تطبیقی حقوق زن در اسلام و فمینیسم

نویسنده:

مریم محسنیان

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: محسنیان، مریم، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی تطبیقی حقوق زن در اسلام و فمینیسم نویسنده مریم محسنیان
مشخصات نشر	: کرج: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۵ ص؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۴۸۷۱ - ۲۴ - ۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: حقوق زن - جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع	: Women's rights - Religious aspects - Islam
موضوع	: زنان - وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: Women - Legal status, laws, etc
رده‌بندی کنگره	: BP ۲۳/۱۷۰
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸۳۱
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۷۷۱۲۵۴

بررسی تطبیقی حقوق زن در اسلام و فمینیسم

عنوان: بررسی تطبیقی حقوق زن در اسلام و فمینیسم

نویسنده: مریم محسنیان

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیر تولید: امیر حیدری

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۴۸۷۱ - ۲۴ - ۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۴۵۶

۱۵۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول تابستان ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار.....
بخش اول: کلیات	
۱۱	حقوق زن.....
۱۴	منابع مطالعاتی.....
۱۶	مفاهیم و واژگان کلیدی.....
۱۶	فمینیست.....
۱۷	حقوق.....
بخش دوم: جایگاه زن در اسلام	
۲۱	فصل اول.....
۲۱	حقوق و حیات زن در دنیای پیش از اسلام.....
۲۲	حقوق زن در میان ملل.....
۲۲	زن در یونان باستان.....
۲۲	زن در روم.....
۲۲	زن در ایران باستان.....
۲۳	زن در هند.....
۲۳	زن در چین.....
۲۳	زن در کلدنی‌ها.....
۲۴	حقوق زن در آیین ادیان.....
۲۴	زن در آیین کنفوسیوس.....
۲۴	زن در آیین برهمنی.....
۲۴	زن در آیین زرتشت.....

۲۴	زن در آیین یهود
۲۵	زن در آیین مسیحیت
۲۷	فصل دوم
۲۷	مبانی حقوق زن در اسلام
۲۷	سیمای زن در اسلام
۲۸	چهره زن در قرآن
۳۵	چهره زن در روایات
۴۳	فصل سوم
۴۳	حقوق زن در اسلام
۴۳	حقوق اجتماعی و سیاسی زن
۴۸	حقوق اقتصادی و اشتغال زنان
۵۱	حقوق زن در خانواده
۵۱	حقوق همسری
۵۱	حق زن بر مرد
۵۵	حق مهریه
۵۷	حق نفقه
۵۸	حق طلاق
۶۰	حقوق مادری

بخش سوم: جایگاه زن در فمینیسم

۶۷	فصل اول
۶۷	تاریخچه فمینیسم
۶۷	فمینیسم و زمینه‌های ظهور آن
۷۱	آغاز اندیشه زن ستیزی در غرب
۷۲	هسته‌های اولیه تشکیلات فمینیست
۷۳	زنان سالن‌دار
۷۴	انجمن جوراب آبی‌ها
۷۵	لژهای زنانه فراماسون

۷۵	اصحاب دایره المعارف.....
۷۶	فمینیسم در عرصه بین الملل.....
۷۹	امواج سه گانه فمینیسم.....
۸۳	فصل دوم.....
۸۳	فمینیسم در غرب.....
۸۳	مبانی حقوق زن در فمینیسم.....
۸۳	اومانیسیم.....
۸۵	سکولاریسم.....
۸۶	لیبرالیسم.....
۸۸	گرایشات فمینیستی.....
۸۹	فمینیسم لیبرال.....
۹۰	فمینیسم مارکسیست.....
۹۱	فمینیسم رادیکال.....
۹۲	سوسیال فمینیسم.....
۹۳	فمینیسم پست مدرن.....
۹۴	فمینیسم اسلامی.....
۹۵	فصل سوم.....
۹۵	عمده ترین مصادیق حقوق زن در فمینیسم.....
۹۵	حق زن در غلبه بر بیولوژی تولیدمثل.....
۹۷	حق زن در سقط جنین.....
۹۹	حق زن و همجنس گرایی.....
۱۰۲	حق زن و روسپی گری.....
۱۰۵	حق زن و مادری.....
۱۰۹	حق زن و اشتغال.....
۱۱۱	حق زن در ازدواج و خانواده.....
	بخش چهارم: مقایسه حقوق زن در اسلام و فمینیسم
۱۱۵	فصل اول.....

۱۱۵	وجوه اشتراک طبیعی زن و مرد
۱۱۵	اشتراکات تکوینی زن و مرد
۱۱۵	از یک نوع بودن زن و مرد
۱۱۷	انسان، محور تقسیم زن و مرد
۱۱۸	برخورداری مشترک زن و مرد از روح الهی
۱۱۸	آفرینش زن و مرد از یک جفت انسانی
۱۲۰	استعدادها و قابلیت‌های مشترک زن و مرد
۱۲۰	جاودانگی طلبی
۱۲۱	معرفت طلبی
۱۲۳	فضیلت خواهی
۱۲۴	قرب به خدا
۱۲۷	فصل دوم
۱۲۷	حقوقی فردی زن در اسلام و فمینیسم
۱۲۷	اصالت و آزادی فردی
۱۲۹	ازدواج
۱۳۲	جنسیت
۱۳۵	خانواده
۱۳۹	فصل سوم
۱۳۹	حقوقی جمعی زن در اسلام و فمینیسم
۱۳۹	حقوق سیاسی زن
۱۴۲	حقوق اقتصادی زن
۱۴۶	حقوق اجتماعی زن
۱۴۹	آزادی اجتماعی
۱۵۲	نتیجه
۱۵۵	منابع

پیشگفتار

موضوع کتاب حاضر بررسی تطبیقی حقوق زن در اندیشه اسلام و دیدگاه فمینیسم است و هدف آگاهی افراد جامعه خصوصاً بانوانی که در جامعه اسلامی زندگی می‌کنند با اسلام و فمینیسم می‌باشد.

ابتدا تاریخچه مختصر دو دیدگاه بیان می‌شود تا آگاهی لازم و نظریات دو گروه مشخص شود. سپس عمده‌ترین مصادیق حقوق زن در اسلام و فمینیسم که شعاع بیشتری از زندگی زنان را در برمی‌گیرد مورد بررسی واقع شد و رعایت این موارد مستلزم رعایت مواردی است که زیرمجموعه آن قرار دارد.

محوری‌ترین سؤال محقق در این نوشته پرسش از چگونگی وضعیت تطبیقی حقوق زن از اندیشه اسلام و فمینیسم است و در آن کنار آن محقق به دنبال پاسخ گفتن به سؤالات مختلف می‌باشد از جمله: مبانی حقوق زن در اسلام چیست؟ تاریخچه فمینیسم چیست؟ وجوه اشتراک طبیعی زن و مرد در اسلام کدام است؟ و ...

قوانینی که در مورد حقوق زن در جوامع غربی و جوامعی که تحت تأثیر اندیشه‌های فمینیستی وضع شده است برگرفته از نظریات دانشمندان و محققین غربی است، این قوانین با توجه به گذشته جوامع انسانی و وضعیت زنان در آن می‌باشد. با گذشت بیش از دو قرن از ظهور و نشر فمینیسم هنوز دانشمندان نتوانسته‌اند حقوقی را وضع کنند که تمام زندگی زنان را در برگیرد. شاهد این مدعا وضعیت زنان در این‌گونه جوامع می‌باشد.

دین اسلام مسائل و نظریاتش از کتاب و سنت است که ریشه و حیاتی دارد. خداوند آفریدگار انسان‌هاست و از نیازهای آنها بهتر از هر کس دیگری آگاهی دارد. آنچه را تحت عنوان اوامر و نواهی بیان کرده است مطابق با نیاز انسان‌هاست و این‌گونه احکام و دستورات از هر گونه خطایی مبرا است.

مسئله حقوق زنان یکی از مهم‌ترین مسائلی است که از آغاز قرن بیستم به‌گونه‌ای نیرومند مطرح شده و در سر لوحه انسان‌گرایی جای گرفته است. زیرا بیدار کردن نیمی از بشریت که دیر زمانی از صحنه کنار نهاده شده بود، بیداری انسان‌ها را تضمین می‌کند.

نوشتار حاضر به یکی از مباحث روز می‌پردازد. فمینیسم جریانی است خزنده که از متن تفکرات غرب برخاسته و با طرح ایده‌ها و شعارهای به‌ظاهر حق‌مدارانه درباره زنان توانست به‌سرعت در سطح دنیا انتشار یابد.

در این نوشتار سعی شده است فمینیسم به بیان ساده و گویا، اما عمیق و پرمحتوا معنا شود. فمینیسم نهضتی است برای مطالبات حقوقی زنان و در پی اعتراض به برخی نابرابری‌های اجتماعی شکل گرفت و بر اساس یک سری انگاره‌های مشخص به تجزیه و تحلیل این نابرابری‌ها پرداخت و راهبردهای متفاوت با دیدگاه‌های مختلف ارائه داد. به علت وابستگی دیدگاه‌ها و گرایش‌های فمینیستی به مکتب‌های فلسفی و سیاسی غرب، نحله‌های متفاوتی از فمینیسم به وجود آمد که هر کدام با منظری خاص و جداگانه به مسائل حقوقی زنان می‌نگرد. فمینیسم‌های رادیکال، مارکسیست، سوسیالیست، لیبرال فرامردن و اسلامی، از مهم‌ترین گرایش‌های فمینیستی هستند. در این نوشتار سعی شده تا ضمن آشنایی با این گروه‌ها به بیان و نقد دیدگاه‌ها، اهداف و آرمان‌ها، نحوی تحلیل آنها با مسائل و مشکلات زنان و راهکارهای ارائه شده آنها پرداخته شود.

درحالی‌که تا قرن بیستم در جهان آزاد و کشورهای به‌اصطلاح مترقی در مورد حقوق زنان بحثی نشده بود؛ اما دین مقدس اسلام با طلوع خود در دوران بسیار تاریک که چهارده‌قرن پیش اتفاق افتاد و در آن عصر زنان ارزش وجودی نداشته و مانند حیوانات با آنان برخورد می‌کردند از حقوق این انسان‌های مظلوم دفاع نموده و با وحشیگری‌های جهان به مبارزه برخاست.

پروردگار عالم با دادن دختری چون حضرت زهرا (س)، رسول خدا را به سپاسگزاری و قربانی کردن در برابر این نعمت بسیار بزرگ و پرفایده مأمور می‌سازد و بر همین اساس از جانب خدا مأمور مبارزه با تحقیر زنان شد؛ رسول خدا زنان و دختران را بهترین فرزندان معرفی نموده و آنان را عزیزترین انسان‌ها برای پدر برمی‌شمارد و در عمل، رسول خدا برای این که به پدران و مادران دنیای وحشی آن روز بفهماند که دختر عزیز است و حقوق وی باید محترم شمرده شود و در صورت داشتن تقوا و فضیلت اخلاقی، لازم است بر دیگران مقدم داشته شود دست دختر با فضیلتش زهرا (س) را می‌بوسد.

فمینیسم یکی از پدیده‌های اجتماعی عصر جدید است که با زمینه‌های تاریخی شکل گرفته است. این پدیده در مغرب زمین و کشورهای اسلامی تأثیر بسیار داشته و عکس‌العمل‌های متفاوت نظری و عملی به پا کرده است. مطالعه این پدیده بر اساس گفته‌ها و نوشته‌های مدعیان آن، برای پژوهشگران و اندیشمندان اسلامی ضروری است.

در این مجال وظیفه علما، روشنفکران، محققان و دین‌پژوهان بسیار خطیر و حیاتی است آنان می‌بایست ضمن دفاع عقلانی از این آموزه‌های دین و تبیین و به زبان روز در آوردن معارف دینی و اعتقادات اسلامی، نیازها و خلأهای فکری جامعه به‌ویژه قشر جوان را برطرف بکنند.

در این کتاب ما بر آن هستیم که ابتدا به بررسی حقوق زن در اسلام بپردازیم به این صورت که تاریخچه‌ای از وضعیت حقوق زن قبل از اسلام را توضیح می‌دهیم و بعد مبنای حقوق زن در اسلام و سپس به بررسی عمده‌ترین مصادیق حقوقی زن در اسلام می‌پردازیم در بخش بعدی در رابطه با فمینیسم، زمینه‌های شکل‌گیری آن، امواج و گرایش‌ها را بیان می‌کنیم.

و در بخش آخر کتاب به مقایسه تطبیقی این دو مقوله می‌پردازیم تا روشن شود که نظر اسلام چیست و فمینیسم نیز که مدعی منجی زنان از ستم می‌باشد چگونه این ادعای خود را در قالب حقوق زنان بیان می‌کند.